

Polentarji se bojijo avstrijskih alincev.

Naš zvest prijatelj Jakob Felicijan nam piše z koroško-italijanske meje:

Za meseca oktobra lanskega leta smo bili prestavljeni z visokih planin v prav prijazno dolino. Naša bojna črta je razvita po lepem B...polju in po nekem griču navzgor. Pred nami leži lepo slovensko mestoce B., katero še pa ima sedaj sovražnik v rokah in je po večini razrušeno. Naši nasprotniki so najboljši italijanski vojaki „bersaljeri“, kateri so nas nekaj časa silno močno obstreljevali in napadali. A posebno veselje je pa imela do nas artilerija, katera nas je večkrat obsipala z granatami, kakor z orehi. Zadnji čas pa so polentarji že postali utrujeni in kakor se nam dozdeva, jim ni več dosti mar za povelja njihovega Kadorna. Pa saj ni čudno, ker jih dobijo povsod po buči. Kako polentarji zvesto stražijo tu svoje postojanke, priča sledeči slučaj:

400 korakov pred našo bojno črto je mal grič, na katerem so imeli Italijani svojo poljsko stražo in sicer prav močno. Meseca decembra 1915 je dobila naša stotinja povelje, poizvedeti za moč sovražnika in če mogoče, grič zasesti. V temni in megleni noči smo se pripeljali na tri korake pred italijansko stražo, na kar šele nas je ta zapazila, toda bilo je že prepozno, kajti takrat so bili naši že v njihovih strelskih jarkih in kar jih ni zbežalo ali se takoj udalo, so bili žrtev naših pušk in bajonetov. Mi smo se seveda morali zopet umakniti, ker so prišle močne italijanske rezerve.

Dne 18. jan. smo dobili zopet povelje, zavzeti ta grič. Zjutraj po zahodu lune smo se zopet pripeljali do njihove postojanke. Tokrat pa, ko so nas opazili, so jo na hitrem pobrisali, ne da bi od nas padel en strel. Še na svoje velike klobuke so pozabili. Posebni strah imajo pa tudi pred našo izvrstno artilerijo, katera jih večkrat naredi neumne, da kar, tekajo sem in tje.

Takšni so verolomnega kralja vojaki, s katerimi seveda ne bo Emanuel nikoli na Dunaj priromal, za to bomo že tudi skrbeli slovenski alpinci. Pač pa mislimo mi enkrat malo v Italijo pogledat, potem pa, ako nam Bog ohrani življenje, se povrnemo nazaj na svoje domove kot zmagovalci.

Posiljamo bratske pozdrave vsem cenj. bralcem „Slovenskega Gospodarja“: Slovenski alpinci na tukajšnji poljski straži. Jakob Felicijan, poddesetnik, doma iz Vurberga pri Ptuj; Franc Raunik, Jakob Cerar in J. Smidmajer.

Črnogorsko bojišče.

Črnogora je naša. Črnogorci so odložili orožje ter poiskali svoje domove, ali pa se zaradi prehrane prostovoljno javili za ujetništvo. Od 15. jan. ni počil nobeden strel več na Črnigori.

Sedaj prihajajo prva zanesljiva poročila, zakaj je kralj Nikolaj zbežal iz Črnogore. Vlada mu je navsotvala, naj beži, ker se je bala, da ga bomo mi proglasili za ujetnika. Iz istega vzroka se je tudi še kraljevič Danilo umaknil iz Črnogore. Del črnogorske vlade je šel s kraljem v Lyon, druge del je ostal na Črnigori.

Prince Mirko ni zbežal, niti se postavil na čelo četam, ki bi se naj do zadnjega borile proti nam, — ampak je ostal v Kruševcu pri Podgorici. Kompanija avstrijskih vojakov oskrbuje stražo pred njegovim gradom. Naši višji častniki ga večkrat pozovejo k skromnim pojedinam. Prince Mirko se rad odzove ter je dobrodošel gost našim oficirjem.

Tudi general vojvoda Janko Vukotič, brat kraljice Milene, ni proti nam organiziral odpora, ampak nasprotno je dal svoje čete v Nikšiću mirno razoroziti.

Iz Lyona prihajajo glasovi, da se namerava kralj Nikolaj odpovedati črnogorskemu prestolu.

Naši zasedli Savnik, Goransko in Gusinje.

Črnogorci mirno odlagajo orožje. Naše čete pa imajo v lasti že skoro celo Črnogoro. Zadnje dni po prejšnjega tedna smo zasedli še nekatere kraje, ki dosedaj niso bili v naši lasti: Goransko (v severozahodnem kotu dežele), Savnik (južno-izhodno od Goranske) in Gusinje (v južno-izhodnem kotu Črnogore). Prebivalstvo, ki v teh krajih mnogo drži na črnogorski narodni ponos, se v korakajočim Avstrijcem ni popolnoma nič ustavljalo. V kraju Goransko so bile naše čete celo jako slovesno sprejete. Med pritiskavanjem zverov so vkorakali Avstrijci v kraj. Naproti jim je prišlo domače ljudstvo z duhovščino. Dasiravno so bili Črnogorci znani kot dobri borilci, in so vedno branili svoj dom do zadnjega, vendar sedaj z veseljem skušajo pomagati našim četam, da bi se povrnila v deželo zopet red in mirno življenje. In vsepovsod vlada med našimi četami in Črnogorci lepo sozlasje.

Kakor poprej v Srbiji, tako se sedaj tudi tukaj, a seveda še v večji meri, priteguje prebivalstvo k sodelovanju, da se povrnejo zopet redne razmere v dosedaj po vojski razburkanem kraju. Prometna sredstva, t. j. ceste in mostovi, se izboljšujejo in podaljšujejo. Glavna skrb naše vojaške uprave je, da zagotovi preskrbo vojaštva in prebivalstva z živili. A skrbi se tudi, kolikor mogoče, da se zdravstvene razmere izboljšajo. Radi dolgotrajne vojske in nezadostnih zdravstvenih sredstev, ki jih je četverosporazum dal deželi na razpolago, ter vsled dohoda ostankov srbske armade in srbskih beguncev v izhodno Črnogoro, so nastale zdravstvene razmere take, da je bila v tem oziru nujna pomoč silno potrebna. Vodstvo naših čet in vojaštvo samo se trudi na vse mogoče načine, da bi nedostatke odpravilo in da bi iz Črnogore nastala zadovoljna dežela.

V Črnigori mir ali nemir?

Naša uradna poročila zatrjujejo točno in jasno, da vlada mir v vsej Črnigori in tudi v okolici Škadra, ter da je že velika večina črnogorskih čet razorožena. A četverosporazumove časopisje priobčuje še vedno vesti o odporu črnogorskih čet pod princem Mirkom ter generaloma Martinovičem in Vukotičem. Zanimiv dokaz o nezanesljivosti teh poročil podaja naslednja vest iz Kotora, objavljena po „Südslavische Korrespondenz“, ki pravi:

„Agence Havas“ trdi, da stoji na čelu črnogorske armade, ki nadaljuje boj proti Avstriji, general Janko Vukotič. V resnici — se je general Vukotič z dvema drugima črnogorskima generaloma sam udal avstro-ogrskega poveljništvu v Depilovgradu.

Da sedaj tudi že četverosporazumove časopisje polagoma prihaja do spoznanja, da je v Črnigori le drugače, kakor pa bi si želel četverosporazum, je že razvidno iz pariškega „Journala“, ki svari, naj se ne razširja več vest o nadaljnjem obstoju Črnogore. Dejanski se nahaja vse kraljestvo v rokah avstro-ogrskih čet. Položaj na Balkanu postaja vedno neugodnejši. Nadalje je razvidno iz pariškega časopisja, da je zasedenje Škadra napravilo na francoskem globok vtisk. Listi pripominjajo, da brezdvomno črnogorska armada ne obstoja več.

Usodepolno ravnanje kralja Nikolaja.

Bolgarski ministrski predsednik Radoslavov se je izrazil: Kralj Nikolaj je hotel biti preveč zvit. S tem je k večjemu oškodoval bodočnost svoje lastne rodbine, za katero se je bližala najboljša nada, da bo vladala nad povečano Črnogoro.

Kralj Nikolaj molči.

Kralj Nikolaj se je pripeljal dne 24. jan. v Lyon. Na kolodvoru so ga pozdravili minister Denis Cochin in lyonski župan. Kralj ni odgovoril besede, — temveč samo z glavo prikimaval. Videlo se mu je, da mu hrupen sprejem ni ljub, ampak da bi najrajši tiho in neopaženo smuknil v hotel, kjer ga je že čakala kraljica. Kralj Nikolaj je zelo potr. Baje se misli odpovedati prestolu ter se kot zasebnik naseliti v južni Franciji.

Narod v Črnigori.

Po zadnjem ljudskem štetju ima Črnogora krog 475.000 ljudi; na vsak kvadratni kilometer pride 51 oseb. V Cetinju je 5300 duš. Največje mesto je Podgorica s 10.053 prebivalci. Uličnj jih šteje 5081, Nikšič 4972 in Bar 2500. Največ prebivalstva je pravoslavno, Turkov 14.000 in katoličanov 12.600. Državno oblast ima kralj skupno s skupščino, v kateri sedi 74 mož. 62 jih volijo po splošni volilni pravici na 4 leta, 12 jih imenuje kralj.

Albanija.

Avstrijske čete so zasedle Lješ in Sv. Ivana Meduanskega, južno od Škadra, ob obali Jadranskega morja. Esad-paša je vsled tega zbežal iz Drača in se v Valoni pridružil italijanskim četam. Italijani nameravajo vendar le držati Valono, čeprav izražajo ugledni italijanski listi bojazen, da bo kmalu premagani. Bolgari so že baje v Beratu, torej komaj le kakih 15 km proč od Valone. Vsled tega se tudi Valona ne bo dala tako utrditi. Makor bi bilo dobro in potrebno. Francozi in Angleži svetujejo Italijanom, naj pustijo Valono in se jim s svojimi četami pridružijo pri Solunu.

Lješ in Sv. Ivan Meduanski naša.

Avstrijske čete, ki prodirajo ob Adriji iz Črnogore v Albanijo, so dne 28. jan. zasedle važni pristanišči Sv. Ivan Meduanski in Lješ (južno od Škadra). Srbski, italijanski in nam sovražni Esad-paševi oddelki so se pred dohodom naših čet umaknili proti Draču, kamor jim sledijo naše vstrajno prodirajoče čete. Prodiranje od Lješa proti Draču in Valoni je radi močvirnatega in deloma silno hribovitega ozem-

lja zelo težavno. Nekatera poročila pravijo, da so sovražniki Drač že izpraznili.

Ruski zunanji minister o položaju.

Koncem januarja je poklical ruski zunanji minister Sasonov petrograjske časnikarje k sebi in jim povedal, kako sodi o sedanjem svetovnem položaju.

O Črnigori ne more nič reči, ker se mu niso znane podrobnosti, katere pričakuje dan za dnem. Vendar je mnenja, da se je del črnogorske armade s srbsko pravočasno umaknil in se nanovo organizira. Mogoče še bo v zvezi s srbskimi četami koristil skupni stvari.

Sasonov je priznal, da je položaj na Balkanu vsled uničenja srbske armade, kar je tudi Črnogoro upropastilo, brezupen. A minister upa, da bosta Srbija in Črnogora še videli boljše dneve, ko bo slavila skupna četverosporazumova stvar svoje zmagošlavje.

Grčija je nepristranska, toda dalo bi se pa pričakati o tem, ali prisiljeno ali prostovoljno. Toda upamo, da bo Grčija razumela svoje koristi in se ne bo odločila proti četverosporazumu.

Razmerje Rusije do Rumunije je povoljno, in kakor dozdej prijateljsko. Zadnji čas se je v Rumuniji pojavil strah, da bodo osrednje vlade sovražno ali nasilno postopale proti Rumuniji. Te vlade se nadalje trudijo, da bi dobile Rumunijo ob svojo — stran. Toda gotovo se modra in pametna Rumunija tega zaveda, da se njene narodne želje ne dajo uresničiti ob strani osrednjih držav. Ti podatki naj zadostujejo kot razlaga za trditev, da bo Rumunija ostala nepristranska.

Glede Svedske priznava Sasonov, da je fam Nemčija priljubljena in da Anglija razburja švedsko javnost, ker tako trdo postopa napram švedski pomorski pošti. Vendar izjavlja, da se nima, Svedska od strani Rusije ničesar bati.

Z Angleško in Francosko postopa Rusija sporazumno in enotno. Da bi bila enotnost še večja, se je v Parizu ustanovil vojaško-politični odsek, ki se je že dobro izkazal. (Zanimivo je, da Sasonov imena Italije niti v usta ni vzel. Tudi novim zaveznikom se gabi govoriti o tej širokoustni verolomnici.)

Nemogoče je, da bi kateri izmed zaveznikov sklenil posebej mir. Tako dejanje bi pomenjalo popolno politično propast. Vojska se mora tudi radi tega nadaljevati, ker je treba ustvariti predpogoje, da se bodo lahko vse države politično in narodno razvijale, ne da bi jih samovoljnost in samopašnost osrednjih držav pri tem ovirali. V to svrhu je potrebno, da Nemčijo potlačimo.

Kar je Sasonov govoril o trajanju vojske, pričobujemo med novicami ruskega bojišča.

Pred Solunom.

O gibanju čet pred Solunom ni nikakih poročil. Gotovo je, da se naši in sovražniki dobro pripravljajo na bodoče boje na ozemlju med Solunom in Dojranom.

Pozornost vzbuja dejstvo, da so mornariški vojniki četverosporazumovih držav (Anglija, Francija, Italija in Rusija) dne 28. jan. zasedli polotok Karaburnu ob vходу v solunsko pristanišče. Izkroavanje se je izvršilo pod zaščito ladijskih topov. Grkov nihče ni vprašal, ali dovolijo zasedenje Karaburnu, ali ne. Francoska pehota je kratkoma obkolila grško trdnjavo na polotoku in zahtevala od vojaštva in prebivalstva, da se mora odstraniti. Grška posadka se sicer ni upirala, pač pa je grški poveljnik vložil oster ugovor proti angleško-francoski nasilnosti. Angleške čete so dne 29. jan. zasedle tudi trdnjavo Kumkale nasproti Karaburnu. Posadka na Kumkaleju se je zoperstavljala vpadlim Angležem, a se je morala udati. Tudi grški poveljnik te trdnjave je odločno ugovarjal zoper angleško nasilnost. Med grškim prebivalstvom, posebno v Atenah, vlada veliko razburjenje. Četverosporazum se izgovarja, da so njegove čete zasedle Karaburnu, ker se domneva — da so neke v njegovi bližini imeli nemški podmorski čolni, ki pridno potapljujejo sovražne ladje, svoje zavetišče in shrambe za živež in strelivo.

Angleži so se izkrcali tudi na Kreti in sicer v pristanišču v Rethymo. Italijani pa so baje izkrcali na otoku Rodus dve diviziji.

Pred Solunom je nemški podmorski čoln potopil dne 18. jan. oboroženi angleški parnik za prevažanje čet „Marere“, dne 23. jan. pa zopet neko drugo tako ladjo.

Rusko bojišče.

Rusi so dvakrat poskusili vzeti naše območje pri Uščičko, a so bili vsakokrat odbiti. Mi smo dne 28. jan. naredili močen izpad pri Toporoveu. Čete so dobile ukaz, da uničijo naprej potisnjene ruske pos-